

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS

DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MERO RYČIO MYKOLO RAČKAUSKO

2018 m. sausio 12 d. Nr. 1

Panevėžys

Etikos komisija (toliau – Komisija): pirmininkas Povilas Vadopolas, nariai: Vitalija Vasiliauskaitė, Galina Kuzmienė, Juozas Bečelis, Liudvika Knizikevičienė, Liucija Šiaučiūnienė, Rima Maselytė, Albinas Ivonaitis, išnagrinėjusi Panevėžio miesto tarybos narių Manto Leliuko, Donato Degenio, Maurikijaus Grėbliūno, Vitalijaus Satkevičiaus, Albino Ivonaičio (toliau – pareiškėjai) 2017 m. lapkričio 22 d. prašymą Nr. 20-3864 „Dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko elgesio“ dėl Panevėžio miesto savivaldybės mero Ryčio Mykolo Račkausko elgesio atitikties Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Kodekso) nuostatomis ir tyrimo metu surinktą medžiagą, n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

Prašyme nurodyta, kad Panevėžio miesto meras R. M. Račkauskas Tarybos posėdžių metu įvardino opozicijos vadovę Gemą Umbrasienę 2017 m. sausio 26 d. „Baba Jaga“ nevalstybine kalba ir 2017 m. balandžio 28 d. žmogumi, „apie kurio kraujo troškimą visi žino“, nors tuo metu buvo svarstomi klausimai, niekaip nesusiję su rusų kultūrinio palikimo saugojimu ar medicina. Pareiškėjai mano, kad abiem atvejais meras akivaizdžiai siekė suformuoti neigiamą tarybos narės įvaizdį, pažeminti ją kaip moterį, psichologiškai paveikti. Prašo ištirti, ar tokiu elgesiu meras nepažeidė Valstybės politikų elgesio kodekse nustatytų pagarbos žmogui ir valstybei, padarumo, atsakingumo, nešališkumo, pavyzdingumo principų.

Komisija vertina, ar R. M. Račkauskas, 2017 m. sausio 26 d. ir 2017 m. balandžio 28 d. Tarybos posėdžių metu, pavadinęs G. Umbrasienę „Baba Jaga“ ir žmogumi, „apie kurio kraujo troškimą visi žino“, nepažeidė Kodekso 4 straipsnyje nustatytų valstybės politikų elgesio principų.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. 2018 m. sausio 5 d. posėdyje Komisija išnagrinėjo Panevėžio miesto tarybos narių Manto Leliuko, Donato Degenio, Maurikijaus Grėbliūno, Vitalijaus Satkevičiaus, Albino Ivonaičio 2017 m. lapkričio 22 d. prašymą Nr. 20-3864 „Dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko elgesio“.

2. 2018 m. sausio 5 d. posėdyje Komisija peržiūrėjo 2017 m. sausio 26 d. ir 2017 m. balandžio 28 d. Tarybos posėdžių vaizdo įrašus, kuriuose buvo užfiksuotos Pareiškėjų prašyme nurodytos situacijos.

3. Komisija, vadovaudamasi Panevėžio miesto savivaldybės Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 24 d. sprendimu Nr. 271, 31 punktu paprašė R. M. Račkauską pateikti rašytinį paaiškinimą.

4. Komisijos nariai susipažino su R. M. Račkausko paaiškinimu.

Išvados

1. Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus bei priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus.

Kodekso 4 straipsnio 1 punktą numato, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi pagarba žmogui ir valstybei principu – laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teisi, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.

Kodekso 4 straipsnio 5 punktą numato, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi padorumo principu ir nurodyta padorumo sąvoka – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos.

Kodekso 4 straipsnio 6 punktą numato, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi pavyzdingumo principu ir nurodyta pavyzdingumo sąvoka – deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų.

Kodekso 4 straipsnio 8 punktą numato, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi nešališkumo principu ir nurodoma nešališkumo sąvoka – neturi sutartinių ar kitų santykių, kurie galėtų kliudyti atlikti valstybės politiko pareigas ir varžytų jo apsisprendimo laisvę priimant sprendimus, taip pat yra objektyvus priimdamas sprendimus ir vengia išankstinio nusistatymo.

Kodekso 4 straipsnio 9 punktą numato, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi atsakomybės principu ir nurodoma atsakomybės sąvoka – atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimamus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

2. Peržiūrėjusi vaizdo įrašus Komisija nustatė, kad:

2.1. 2017 m. sausio 26 d. Tarybos posėdyje, svarstant 23 darbotvarkės klausimą, meras sako: „aš taip visiškai draugiškai, nepiktai pasišaipant, gerbiama tarybos nare. Turbūt dauguma čia atsimesna tokį personažą, tokio vieno tarybinio multiplikacinio filmo, ten kur buvo „Baba Jaga protiv“ (Ragana prieš). Tai Jūsų elgesys kartais, žinokit į tokią, visiškai taip draugiškai, kartais darosi panašus. Jūs visais klausimais randat kur patriukšmauti“.

2.2. 2017 m. balandžio 28 d. Tarybos posėdyje, svarstant 3 darbotvarkės klausimą, išsakytas pajuokavimas apie „kraujo troškimą“ buvo mero refleksija į G. Umbrasienės ugningą kalbą apie iškeltą kardą.

3. Perskaičiusi R. M. Račkausko paaiškinimą ir peržiūrėjusi 2017 m. sausio 26 d. ir 2017 m. balandžio 28 d. Tarybos posėdžių vaizdo įrašus, Komisija nerado faktų pagrindžiančių Pareiškėjų kaltinimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad R. M. Račkauskas nepažeidė Kodekso nuostatų.

Etikos komisija, vadovaudamasi Komisijos veiklos nuostatų 40.2 papunkčiu,
n u s p r e n d ė:

1. Konstatuoti, kad Panevėžio miesto meras Rytis Mykolas Račkauskas nepažeidė Lietuvos Respublikos Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje 1, 5, 6, 8 ir 9 punktais įtvirtintų valstybės politikų pagarbos žmogui ir valstybei, padorumo, pavyzdingumo, nešališkumo ir atsakingumo elgesio principų ar reikalavimų.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Ryčiui Mykolui Račkauskui, Mantui Leliukui, Donatui Degeniui, Maurikijui Grėbliūnui, Vitalijui Satkevičiui, Albinui Ivonaičiui ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

Sprendimas gali būti skundžiamas Panevėžio apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkas

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Povilas Vadopolas', written over a horizontal line.

Povilas Vadopolas